

RAZSVETLJENI ABSOLUTIZEM:

- Razsvetljenstvo je vplivalo na znanost, umetnost, in tudi na evropske vladarje
- Vladarji so z reformami želeli posodobiti monarhije:
  - o upravne, pravosodne, šolske reforme □ krepitev gospodarstva in vojske
  - o finančne reforme □ vsestranski razvoj gospodarstva
  - o želijo povečati narodni dohodek/izboljšati položaj kmeta=omejiti hočejo moč posameznih fevdalcev-odprava privilegijev, olajšav plemstva, duhovščine (toda to so pogosto vladarji izrabljali le zato, da so dobili še dodatne dohodke od plemstva)
  - o pravne reforme □ večja pravna varnost državljana /hkrati pa naraščajoča birokracija omejuje posameznikovo svobodo
- Predstavniki razsvetljenega absolutizma: pruski kralj Friderik II., ruska cesarica Katarina II., habsburška vladarja: Marija Terezija & Jožef II., (ministri v Španiji, Portugalskem, na Danskem, Švedskem, Toskana)

RAZSVETLJENI ABSOLUTIZEM V PRUSIJI:

- razsvetljeni absolutistični pruski kralj: Friderik II. Veliki
- Friderika je navdušil razsvetljeni mislec Voltaire, ki je bil na njegovem gradu Sanssouci v Postdamu
- Friderik je trdil:
  - o vladar mora imeti absolutno oblast, vendar jo mora uporabljati v dobrobit svojega ljudstva
  - o (v nasprotju): "Vse za ljudstvo, toda nič z ljudstvom":... (prezira ljudstvo)
- Friderikovi **cilji**: krepitev državne moči & dvig življenjskega standarda
- Friderikovi **ukrepi**:
  - o popolna verska strpnost

Posledica reform:

- o ukinil je mučenje
  - o osvobodi podložnike
  - o podpira kulturo in šolstvo
  - o izboljšanje uprave
  - o izboljšanje vojske
  - o razvoj gospodarstva na osnovi merkantilizma
  - o reforma sodstva-pred zakonom vsi enaki
  - o uvaja nove davke in monopole(sol,tobak)
- večji dohodki
  - večja državna moč
  - boljša vojska
- agresivna zunanja politika-ni v skladu z razsvetljenskimi načeli:
    - o Šlezijске vojne:pridobi bogato Šlezijo(M.Terezija še neizkušena cesarica)
    - o uspešne 7letne vojne proti Avstriji, Franciji, Rusiji
    - o ob delitvi Poljske dobi Prusija obširno ozemlje na vzhodu

Prusija postane VELESILA

RAZSVETLJENI ABSOLUTIZEM V RUSIJI:

- razsvetljena ruska cesarica Katarina II. (Nemka po rodu)
- razsvetljene ideje:
  - o piše pisma Diderotu in Voltairu
  - o lastni literarni poskusi(komedije)-obsoja predsodke, nevednost ljudske množice
  - o zagovarja prosvetne in kulturo
- skliče zakonodajno komisijo ki pa ne naredi ničesar, razen da ji dodeli naslov "Katarina Velika"
- Katarinin **ukrepi**:
  - o odpravi zlorabe v upravi
  - o posodobi sodstvo
  - o razvoj rudarstva, manufakture, trgovine
  - o širjenje pismenosti in kulture

- o (toda Rusija v primerjavi z Evropo še zelo zaostaja)
- o s svojimi ukrepi pa utrjuje tudi utrjevala moč plemstva-in s tem slabšala položaj podložnikov(plemiči so lahko celo odločali o zasebnem življenju podložnikov in jih prodajali...)□zato so bili tudi številni upori (največji upor:upor kozaka Jemeljana Ivanoviča Pugačova-so ga s težavo zatrli)
- **Katarinina zunanja politika:**
  - o Rusija pridobi večji del Poljske
  - o Do 1792 ima vso oblast v S obali Črnega morja
  - o Rusija ima tudi glavno vlogo pri reševanju "vzhodnega vprašanja":to je tajno barantanje evropskih velesil(=Z Evrope)in Rusije o razdelitvi turškega ozemlja
  - o cilj carske Rusije je bila osvojiti Bospor in Dardanele-to se ni uresničilo

RAZSVETLJENI ABSOLUTIZEM NA ŠVEDSTEM:

- Švedska se je po osamosvojitvi od Danske, razvila, pod vodstvom Gustava I. Vasa podobno kot zahodno evropske monarhije
- **ukrepi Gustava:**
  - o ustanovil je nacionalno dinastijo
  - o zmanjšal je moč plemstva
  - o podredi duhovščino
  - o močna osrednja oblast
- Gustavova **zunanja politika:** širjenje države na Baltik
- Po 30-letni vojni je bila Švedska vodilna sila v S Evropi
- 1644: je oblast prevzela kraljica razsvetljena Kristina:
  - o podpira znanost,kulturo-na dvor povabi umetnike,znanstvenike(Descartes)
  - o znanje pridobi z dopisovanjem z najpomembnejšimi znanstveniki tiste dobe
- zaradi družbenih nemirov se 1654 odpove prestola

DRUGE ABSUOLUTISTIČNE DRŽAVE-Toskana:

- naslednik Jožefa II., Leopold Habsburški razvije veliko vojvodstvo Toskano-
postane razsvetljeno absolutistična
- reforme Leopolda:
  - o odpravi učenje in smrtno kazen
  - o jezuitom odvzame posesti
  - o reformira šolstvo in vzgojo
  - o izboljša zdravstvo
  - o poskusi izdelati tudi ustavo!